

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve: Fotó / Pszichó (Kreatív fotográfia 2.)				
A kurzus oktatói: Kopek Gábor egyetemi tanár (100%) kopek@mome.hu Szalontai Ábel egyetemi tanár (100%) szalontai@mome.hu				
Kód: B-FT-201	Tantervi hely: BA	Javasolt félév: 2	Kredit: 2	Tanóraszám: 24 (60) Egyéni hallgatói munkaóra: 90
Kapcsolt kódok:	Típus: előadás/gyako rlat	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem.	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: magyar nyelvtudás	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): párhuzamosság: Kreatív fotográfia 2.				
A kurzus célja és alapelvei // <i>„Az emberi élet nem adottság, hanem feladat, amit meg kell oldani”</i> (Sören Kierkegaard) <i>„A föld felszabadítja a szubjektumot önmaga fogságából.”</i> (Byung-Chul Han) A kurzus célja, hogy a hallgatók elmélyedjenek saját személyiségük és alkotói fejlődésük kérdéseiben, vezetett kiscsoportos beszélgetések, szemináriumi alkalmak során. A kurzus során az önismeret, a saját énre és világra való magas szintű reflexió fejlődik, ami magában foglalja az alkotó személyiség jelenéről és jövőjéről való gondolkodást is.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: 1)Érti a kortárs filozófiai és képfilozófiai gondolkodás alapvető irányait 2)Alapvető ismeretekkel rendelkezik a világban zajló társadalmi, politikai, világpolitikai, gazdasági eseményekről 3) Érti az én és a képalkotás közötti bonyolult kapcsolódási pontokat 4) Tájékozott a fotográfia és a társművészetek kapcsolatrendszeréről. 5) Átfogó tudással rendelkezik a vizuális művészetek terén végzett alkotói tevékenységek alapjául szolgáló folyamatokról. 6) Alapvető ismeretekkel rendelkezik a fotográfia és vizuális művészetek főbb elméleteiről, alapelveiről, stíluskorszakairól és irányzatairól, fontosabb alkotásairól. 7) Alapvetően érti az analitikus és kritikus gondolkodást.				

Képesség:

- 1) Komplex módon képes szemlélni a fotografiai stílusok, korszakok törekvéseit és világba való beágyazottságát.
- 2) Képes az önismereti folyamatokban való részvételre
- 3) Véleményét szakmai szempontokkal alá tudja támasztani.
- 4) Tanulmányai során szerzett tapasztalatokra támaszkodva képes a tudásanyag alapvető analizésére, feldolgozására és kezelésére.

Attitűd:

Érdeklődő az aktuális társadalmi és művészeti problémák iránt.

Nyitott az új ismeretekre.

Kritikai megértéssel viszonyul saját művészeti ágának történeti és kortárs alkotásaihoz, eszmerendszeréhez.

Megértéssel viszonyul saját művészeti ágának pszichológiai vetületeihez.

Autonómia és felelősségvállalás:

- 1) Fejlett önismerettel rendelkezik
- 2) Önálló kritikai érzékkel rendelkezik
- 3) Elfogadja és hitelesen közvetíti szakterületének társadalmi szerepét, értékeit.

A kurzus során tárgyalt témakörök //

Kopek Gábor kurzusrésze:

Cél / alapelv

_Mi van a kép mögött? / _Az alkotó, mint személyiség / Felnőtté válás

Kurzus _témaleírás / témakörök

_ 21. század változásai _ analóg - digitális üzenetek _ agyi "pályák" módosulásai

_ az idő, mint változó faktor _ az egyidejűség, mint összement világ

_ globális azonosságok _lokális különbségek _ a századfordulók természete

_ merre megyünk? az új humanizmus

_ az emberi test jövője _ test és gép interakció

_ kognitív kapcsolat _megértés, felismerés _az emberi memória

_ mesterséges intelligencia _ inter- és cross diszciplinaritás

Szalontai Ábel kurzusrésze:

A kurzus témaleírása / témakörei

- Kint vagy bent?
- Az én szerepe
- Felelősség
- Együtt vagy külön?

- A cselekvés alternatívái
- Megfigyelés
- Egymásra ható jelen

A kurzus kiindulópontja az a felismerés, hogy a fénykép nem pusztán reprezentáció, hanem esemény: testi, pszichés és etikai viszonyok sűrűsödési pontja. A fotó nem „megmutat” valamit, hanem megtörténik – a fotózás aktusában, a nézés idejében, valamint a képpel való későbbi együttlét során.

Byung-Chul Han gondolatát követve – miszerint „a föld felszabadítja a szubjektumot önmaga fogságából” – a kurzus azt vizsgálja, miként léphet ki az alkotó az autonóm, uralkodó én pozíciójából, és hogyan válhat a kép relációs térként értelmezhetővé. A fotográfia ebben az értelemben nem az én kiterjesztése, hanem az én megingása.

A kép mint test

A kép testként való felfogása azt jelenti, hogy a fotó nem semleges hordozó, hanem érzéki jelenlét. A test nem metafora, hanem tapasztalati alap: a képnek van súlya, ellenállása, ritmusa, sebezhetősége. Juhani Pallasmaa nyomán a látás nem kizárólag optikai, hanem taktilis és időbeli tapasztalat. A kép nézése kölcsönös érintkezés: a néző nem kívül marad, hanem érintetté válik.

Kint és bent

A „kint vagy bent?” kérdése nem térbeli, hanem egzisztenciális probléma. Hol helyezkedik el az alkotó a világban, és milyen távolságot tart attól, amit fényképez? A kurzus azt vizsgálja, miként jön létre a kép a belső pszichés folyamatok és a külső világ ellenállásának metszéspontjában. A fotó nem menekülés befelé, és nem leigázása a külvilágnak, hanem kitettség.

Az én szerepe és felelőssége

Az alkotói én nem eltűnik, hanem átalakul. A kurzus nem az önkifejezés logikáját követi, hanem az önkorlátozás és figyelem etikáját. A fénykép felelősségvállalás: döntés arról, mit hagyunk megjelenni, mit tartunk vissza, és hogyan engedjük szóhoz jutni a másikat – legyen az ember, tér vagy helyzet.

Együtt vagy külön

A fotó mindig viszony. Akkor is, ha látszólag magányos aktus. A kurzus kérdése, hogy a képek miként jönnek létre együtt-létben, és hogyan beszélnek egymással egy sorozaton belül. Az „egy kép” nem lezárt egység, hanem egy gondolat ideiglenes megállása.

Megfigyelés és cselekvés

A megfigyelés nem passzív állapot, hanem cselekvésforma. A kurzus a figyelem alternatív gyakorlatait keresi: mikor kell kivárni, mikor kell belépni, és mikor kell elengedni a képkészítés kényszerét. A nem-cselekvés is döntés, amely ugyanúgy formálja a sorozatot, mint az exponálás pillanata.

Manifesztum

A szöveg nem magyarázza a képet, hanem mellérendelődik. A manifesztum a hallgató pozíciójának kijelölése: ideiglenes állítás arról, hogyan van jelen a világban alkotóként. Nem végső válasz, hanem vállalt nézőpont.

A kurzus célja nem lezárt művek létrehozása, hanem annak megtapasztalása, hogy a fotográfia miként válhat gondolkodási gyakorlattá, amelyben a kép, a test és a psziché egymást alakítják.

A hallgatók feladatai:

- Kérdések megfogalmazása
- Reakciók
- Cselekvés
- Egy (kép)mondat vagy képsorozat megfogalmazása

Teljesítendő követelmények // Kopek Gábor

_ autonóm megnyilatkozás_ kommunikáció
_ esszé írás (fragmentum szöveg, min. 3.000 - max. 5.000 karakter)

Teljesítendő követelmények // Szalontai Ábel

- A sorozat egy képének leadása (kommunikáció)
- Manifesztum

Értékelés módja: megfelelt/nem felelt meg

A teljesítés százalékos arányai:

- Részvétel, aktivitás – 40%
- A kiadott téma feldolgozása – 30%
- Szövegírás – 30%

Kötelező és ajánlott irodalmak

Kopek Gábor //

Kötelező irodalom:

_ Byung-Chul Han: A szép megmentése (Typotex 2021)
_ Yuval Noah Harari: Sapiens (Animus 2025)

Ajánlott irodalom:

_ Dr.Máté Gábor: Normális vagy (Open Books 2022)
_ Byung-Chul Han: A transzparencia társadalma (Ráció Kiadó 2020)
_ Bíró Yvette: Nem tiltott határátlépések (Osiris Kiadó 2003)

Szalontai Ábel//

Kötelező irodalom:

- Byung-Chul Han: A Föld dicsérete (Typotex, 2021)
- Juhani Pallasmaa: A bőr szemei (Typotex, 2018)

Ajánlott irodalom:

- Földényi F. László: Képek előtt állni (Kalligram, Pozsony, 2010)
- Lars von Trier – Jørgen Leth: Öt akadály
<https://videa.hu/videok/film-animacio/ot-akadaly-film-animacio-9B8JWyowa2sM2Cnc>